MASOFAVIY TA’LIMDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN SAMARALI FOYDALANISH METODIKASI

Kuralov Yuldash Abdullayevich - Chirchiq davlat pedagogika universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada masofaviy ta’lim jarayonida raqamli platformalardan foydalanishning samarali metodik yondashuvlari yoritiladi. Ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilar faolligini rag‘batlantirish va o‘qituvchi faoliyatini tizimli tashkil etishda raqamli platformalarning o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, amaliy tajribalar asosida zamonaviy platformalardan foydalanishda e’tibor berilishi lozim bo‘lgan metodik prinsiplar bayon qilinadi.

Kalit so‘zlar: Masofaviy ta’lim, raqamli platformalar, metodika, Google Classroom, Moodle, Zoom, interaktiv dars, onlayn baholash, raqamli savodxonlik, zamonaviy ta’lim texnologiyalari.

Kirish. So‘nggi yillarda dunyo miqyosida ta’limda raqamli texnologiyalarning ahamiyati keskin oshdi. Xususan, pandemiya davrida masofaviy ta’lim tizimi global ehtiyojga aylandi. Bu jarayonda raqamli platformalar asosiy vosita sifatida ajralib turdi. O‘zbekiston Respublikasida ham masofaviy ta’limni rivojlantirish, o‘quv jarayonini raqamlashtirish bo‘yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Endilikda muhim masala – bu platformalardan samarali, tizimli va metodik asoslangan holda foydalanishdir [Y.A.Kuralov: 1].

Masofaviy ta’limda raqamli platformalarning roli

Raqamli platformalar o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi masofani bartaraf etib, ularning o‘zaro muloqoti, topshiriqlar almashinuvi, baholash jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini beradi. Eng ko‘p foydalanilayotgan platformalar:

Google Classroom – topshiriqlar, baholash va aloqa uchun qulay.

Zoom, Microsoft Teams – sinxron darslar o‘tkazish uchun.

Moodle – kurslar tuzish, testlar yaratish, individual o‘qitish uchun kuchli platforma [Y.A.Kuralov: 2].

Telegram, EduPage, Quizizz – interaktiv aloqa va testlar uchun.

Samarali foydalanishning metodik asoslari

Masofaviy ta’limda raqamli platformalardan foydalanish quyidagi metodik yondashuvlarni talab qiladi:

Didaktik maqsadga mos tanlov: Har bir platforma o‘z funksional imkoniyatlariga ega. Masalan, Zoom – jonli muloqot uchun, Google Classroom – topshiriqlarni boshqarish uchun, Quizizz – interaktiv testlar uchun qulay.

Modullashtirilgan dars dizayni: Darslar bo‘limlarga ajratilib, har bir bo‘lim uchun maqsad, resurslar, faoliyat turlari va baholash mezonlari aniqlanadi.

Aktiv ishtirokni rag‘batlantirish: Video, test, viktorina, muhokama forumlari kabi vositalar yordamida o‘quvchilarning faolligi oshiriladi [Y.A.Kuralov: 3].

Oraliq va yakuniy monitoring: Har bir bosqichda test, loyiha, topshiriq orqali o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasi nazorat qilinadi.

O‘zbekiston ta’lim tizimida “ZiyoNET”, “edu.uz”, “eduportal.uz”, “LMS Moodle” kabi platformalar joriy qilinmoqda. Biroq quyidagi muammolar mavjud:

O‘qituvchilarning raqamli savodxonlik darajasi yetarli emas;

Platformalarning texnik yuklama va barqarorligi past bo‘lishi;

Metodik qo‘llanmalarning cheklanganligi;

O‘quvchilarda intizom va motivatsiyaning sustligi.

Taklif va tavsiyalar

Raqamli platformalardan foydalanish bo‘yicha maxsus metodik qo‘llanmalar yaratish;

O‘qituvchilar uchun interaktiv onlayn treninglar tashkil etish;

Dars jarayoniga mos platformalarni kombinatsiyalash (masalan, Moodle + Zoom + Telegram);

O‘quvchilarni motivatsiyalash uchun gamifikatsiya elementlaridan foydalanish;

Baholashning differensial yondashuvlariga asoslanish (portfolio, loyiha, testlar) [Y.A.Kuralov: 4].

Xulosa. Masofaviy ta’limda raqamli platformalardan samarali foydalanish zamonaviy ta’lim sifatining muhim omillaridan biridir. Buning uchun nafaqat texnik vositalar, balki aniq metodik yondashuvlar, o‘qituvchi va o‘quvchilarning raqamli madaniyatini shakllantirish zarur. Shundagina masofaviy ta’limda yuqori samaradorlikka erishish mumkin bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Kuralov Y.A. Organization of control and evaluation of the formation of competencies in the process of teaching programming // Current research journal of pedagogics. https://masterjournals. com/index.php/crjp 2023. Geniral inpact factor – p . 72-76.
2. Kuralov Y.A. Bo`lajak informatika o`qituvchilarini tayyorlashda pedagogik ta’lim innovatsion klasteri usuli // O‘zbekiston milliy universiteti xabarlari. T. 2022 [1/2]-son. B. 87-89.
3. Kuralov Y.A. Talabalarni obyektga yo‘naltirilgan dasturlash tillariga oid kompetentligini shakllantirish // Kasb-hunar ta’limi. T. 2023. 2-son. –B. 278-281.
4. Kuralov Y.A. Bo‘lajak informatika o‘qituvchilarning kasbiy kompetentsiyasini rivojlantirish // O‘zbekiston milliy universiteti xabarlari. T. 2023 [1/5/1]-son. B. 76-78.
5. Kuralov Y.A Development of programming competence in continuous education system // “Algoritmlar va dasturlashning dolzarb muammolari” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman. Qarshi - 2023. – p. 514-516.
6. Kuralov Y.A Bo‘lajak informatika o‘qituvchilarining dasturlashtirish kompetentsiyasini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalarni qo‘llanilish // Integratsiyalashgan ta’lim va tadqiqotlar jurnali. Andijon – 2023. – B.165-167.
7. Kuralov Y.A. Ta’limda algoritmlash asoslari // Umumta’lim maktablarida aniq fanlarni o‘qitish metodikasi mavzusidagi ilmiy-amaliy anjuman materiallari –Chirchiq 2019. – B. 184-187.
8. Kuralov Y.A. Mobil ilovalar yordamida bo‘lajak informatika o‘qituvchilarining dasturlashtirish kompetentsiyasini rivojlantirish // “Zamonaviy innovatsion tadqiqotlarning dolzarb muammolari va rivojlanish tendentsiyalari: yechimlar va istiqbollar” mavzusidagi respublika ilmiy anjuman. Jizzax 2023. – B. 211-214.